

Nagrada Marin Držić

Hrvatska drama 2023.

Nina Horvat
Lucija Marković
Matej Opolcer
Dorotea Šušak
Espi Tomičić
Antonela Tošić

Zagreb, 2024.

disput

Nagrada za dramsko djelo “Marin Držić” 2023. – obrazloženje nagrada Stručnog povjerenstva	7
Espi Tomičić <i>Tuđe topline</i>	15
Lucija Marković <i>75 godina i Allah nije prozborio ni riječ</i>	49
Antonela Tošić <i>Bolna djeca u cvijeću</i>	79
Nina Horvat <i>Krivi spoj</i>	117
Matej Opolcer <i>Tigrice</i>	149
Dorotea Šušak <i>Trenutak prije – poslije</i> <i>(ili Djeca odlaze nepomućenih očiju)</i>	195
Bilješke o autorima	227
Nagrada za dramsko djelo “Marin Držić” – nagrađeni 1991-2023.	231

Espi Tomičić

Tuđe topline

ONAJ KOJI JE

ON

ONA

I. STVARANJE

Tebi, u traganju za smislom, koji nikad nisi imao vjeru, tebi koji hodaš ulicama kao da te vlastita smrt progoni i kao da ulične svjetiljke ne postoje, u potpunom mraku, tebi kojeg dovodim pred gotov čin, pred suočavanje i zato te postavljam u situaciju iz koje ne možeš izaći, zato ti ne dopuštam da pobjegneš. Tebi kojeg promatram jer tako pronalazim vlastiti smisao. Tebi koji si uvijek imao pravila kako se život živi, a koja su te čuvala od boli. Onda, onda se sve poremetilo i poništio si vjeru u samoga sebe, prekršio svako pravilo koje si ikad postavio. Nisi ti to htio, ali sad se gušiš ispod očekivanja, ispod samoga sebe. Tebi koji si se uvijek bojao pisati o ljubavi i vjerovao da se ljubav ne izgovara, da se ona živi, po tvojim pravilima i principima. Mogao sam ljubav staviti i u naslov, ali to ne bi mogao podnijeti, toliko te poznajem. Tebi koji misliš da tekstovi o ljubavi rijetko pronađu život pa sam morao smrt dodati kao glavnu temu.

Nagon možemo osjetiti na svim glavnim trgovima svijeta, a smrt isključivo unutar sebe. I zato ćeš utjeloviti sve svoje slojeve, ono podsvjesno, ono stvarno, ono nametnuto, ono neistraženo i ono što zamišljaš. Ona je materijalno toga, Ona će ti otvoriti put k svjetlosti. Prostor smrti. Prostor u koji ćeš morati ući, tako bježeći od toga, tako teško, ali hoćeš. I mrzit ćeš me jer neću uvijek biti pošten, neću uvijek biti onaj koji želiš, Ona će nekad biti u poziciji u koju ti nikad ne bi stavio ženu, ponijet ćeš se kako se ti nikad ne bi ponio, ovaj put ja odlučujem, ti pokušaj disati. Stajat ćeš pred samim sobom i opet ćeš se pronaći u samoći, toliko vas, a sam samcat.

Tebi unutar mene.

ONAJ KOJI JE

Rukom prebire po bradi, unutar nje se nada dohvatiti snagu, uspostaviti neki red, kao da svira, ruke putuju, stvaraju malu kompoziciju, veliku kompoziciju, malih razmaka, velikih razmaka između prstiju. Snažno stisne oči, a potom razočaranje, potom strah, strah, strah, strah, potom sadašnjost. Nadao se da je ovo samo misao, da ne postoji.

Ruke su mu suhe, koža ispucala, toliko se borio protiv života da je zanemarivao vlastito tijelo, ono ga je podsjećalo da je čovjek, da ima određeno trajanje. U tijelu se događa materijalizacija življenja. Disanje. Toplina. Misao. Pa sam život, ako hoćete.

Nikad nije bio ovako blizu strahu. On se uvijek utjelovljavao unutar njega samog, nikad izvan, nikad do, nikad sada i ovdje. Uvijek negdje daleko, negdje tamo, negdje drugdje. Uvijek u budućnosti.

ON

Zagazio sam u tridesete.

U te godine kojih sam se toliko bojao,

a zapravo je život bio sve bolji, sve nježniji.

Život je išao nekim tokom,

izgradio sam ono što se izgraditi dalo. I moralo,

a onda sam se pronašao bez cilja,

onda sam stajao nad pokušajem sastavljanja svakodnevice, nekog reda i sklada.

Stajao sam ispred neke nove kuhinje i male zlatne pločice s prezimenom na vratima koja je označavala nešto veliko. Tebe, mene, nas, možda vlasništvo? Označavala je početak nekog zajedništva i neke skladnosti.

Ne, ne, ja nisam tragao za odvojenim životima kako to rade parovi u sjevernijim državama, ja sam htio stiskanje u malom WC-u između "sad ću" i "pusti me samo da se popišam", kompromise i tuđe navike koje me toliko živciraju. Ja sam htio da se gušimo u knjigama pobacanim po podu, da preko njih preskačemo planine. Ja sam htio da mi dan bude uspostavljen malim pravilima koja moram slijediti, redom koji je netko za mene uspostavio, redom

poput onog od kojeg jest riječ ljubav. Ona je u našoj kući imala svoj red. A B L J U V. I to je cijela teorija voljenja, ponekad stvari poredati po abecedi, po brojevima ili bojama iako takve nemaju smisla.

ONAJ KOJI JE

Ti si intenzivno razmišljao o djetetu,
o jednom malom biću koje će ti pokloniti smisao,
a ti njemu ljubav, ti njemu svijet, ti njemu sebe.
Istina je, nikad nisi sam pronašao volju, on ti ju je dao.

On ti ju je ponudio.

Od njega si ju oteo.

Ti si ga htio zvati leptirom.

Htio si ga zvati.

Dozivati.

Nekoga svoga.

Ti si to radio sebično, uvjeravajući se kako je to ono što ti je potrebno, ono kako ćeš nekome ponuditi sve što misliš da imaš.

Sve što misliš da možeš. Sve što misliš da ne možeš.

Zapravo, htio si bezuvjetnu ljubav, i ako mi dopustiš reći najvažnije, htio si distrakciju.

Ono se nije stiglo pojaviti. Nisi ga stigao dozvati.

ONA

Ona će govoriti o sebi u prvom licu.

Ona ima na to pravo.

Ona neće ostati samo njegov put za suočavanje, put prema svjetlosti.

Imam na to pravo.

Ja sam, kad sam ga upoznala, u njemu vidjela oči djeteta. Prvo to. Onda zamišljenost i kao da je uvijek negdje drugdje, negdje prije ili poslije. Nikad sada.

On se htio zavući pod moje rebro,

ispod ključnih kostiju,

iza uha,

među bedra,

a ponekad i u očne šupljine.

Htio se sakriti od svake sekunde koja je upravo došla,

*jedriti unutar mene,
dokazati mi da je ovdje, prisutan. Prisutan, prisutan,
ali samo tijelom, samo toplinom.*

*Ponekad bih, sasvim slučajno, uhvatila njegov pogled kroz prozor
koji je prožimao sve ispred sebe, zgrade koje su nam prepriječile put
do sunca i koje smo toliko puta opsovali, livade, jumbo reklame,
snažna svjetla električnih automobila, pa sve do autoputa u koji bi
nestajao, kroz koji bi odlazio negdje kamo nikada neće stići.*

*S njim sam živjela svaku bolest adolescenata, promjene
raspoloženja, nemir na mjestu, čudna ponašanja, ali i svaku
maštariju starosti.*

S njim sam živjela.

Zapravo, zamišljala taj život.

ONAJ KOJI JE

Ona, sklopčana između propadanja i ljubavi,
nije se čak ni predstavila.

Pokušava udahnuti između pitanja koja joj naviru,
poput krvi koja navire u glavu, poput straha koji navire pri
naginjanju na balkonu zadnjeg kata nebodera.

Lijevim dlanom dodiruje desni lakat, kao da samu sebe mazi,
tijelo je krhko i izmoreno.

Ponekad, ali samo ponekad, podigne pogled i promatra njegove
ruke, ruke koje prebiru po bradi, danas neurednijoj nego ikad.

Ponekad, ali samo ponekad promatra njegove cipele unutar kojih
su mali nabori od nožnih prstiju, koji poskakuju, koji su nemirni.
Taj nemir joj govori da On neće progovoriti, ni jednu jedinu riječ,
i da se oboje mogu samo sjećati. Samo unutar sebe prebirati po
svemu što su doživjeli i kako su se uopće ovdje našli.

Dvoje ljudi,

udaljeni tek nekoliko metara jedno od drugoga.

ON

*Ja sam te pokušavao rukama obuhvatiti,
zadržati sve što sam mogao,
tijelo održati ondje gdje smo oduvijek pripadali,
u popodnevnne sate,
kad utrčiš nakon posla na kauč,*